

KUSTBON

Veckotidning för svenskarna i Estland.

Fjärde årg. N:o 34.	Prenumerationspris.	Utkommer alla onsdagar.	Annonspris.	30 nov. 1921.
	1 månad Mr. 12:— I Sverige: 1 månad Kr. 0:75 I Finland: 1 månad Fmk 1:50	Redaktion: N. Blees, Riddaregatan 3 Reval. Einar Bäck, (ansv.), Kristinestad.	2 mk pr mm. I Sverige: 10 öre pr mm. I Finland 30 penni pr mm. För annons, som införes 10 eller flera ggr, räknas 20% rabatt.	

FRAN UTKIKEN.

Alla folk och alla nationer ha-
va sin särskilda nationalsång,
vilken brukas vid högtidligare
tillfällen. Finland har „Vårt
land”, Sverige „Du gamla, du
fria” samt Heidenstams „Sveri-
ge, Sverige”, vilken sång på se-
naste tid kommit till livlig an-
vändning. Dessutom kungssån-
gen. „Ur svenska hjärtans djup.”
Esterna hava sitt „Mu isamaa”,
översättningen av Finlands Vårt
land samt tyskarne sin stormo-
diga „Deutschland, Deutschland
über alles” (högmod går före fal-
let.)

I Svenska Estland har under
senaste år kommit till allt oftare
användning J. F. Hagfors' „Mo-
dersmålets sång”. Den har re-
dan blivit vårt svenska folks
egendom, sjunges av ung och
gammal. Lämpligare text kan
ej tänkas för våra förhållanden.
Vårt folk är ett sjungande folk
och ända från det de små sitta i
vaggan, ljuder den svenska sän-
gen i våra låga stugor. Och
med sång följas våra kära på
den sista dyra färden. Med sång
enkel trosvarm svensk sång, ha-
va vi själva och våra föregånga-
re under svåra tider sökt tröst
och lisa under förtryck,
ensamhet och sorg. Vid
tonerna av Modersmålets
sång hava vi otaliga gån-
ger upplivats till hopp och

tro på vår ljusare framtid, på
den tid, då den svenska sången
skall ljuda högt och obunden fri
i våra fäders land. — Enda lilla
förändringen skulle bli den re-
dan överallt gjorda: ljud högt,
ljud fritt från strand till strand i
v å r a f ä d e r s land! Och där-
emot torde författaren ej hava
något att invända.

Alltså: Modersmålets sång —
Svensk-Estlands nationalsång!
Den avsjunga vi stående, med
bönens allvar och med
trons klippfasta övertygelse om
svenskspillrans i Österled ljusa
framtid.

F a r b r o r S v e n s k e .

SVENSKA KUSTBOR!

I Kustbon N:o 27 läses under
rubriken „Obehöriga få icke
släcka fyrar”, att nyupprättade
klippfyren på Stora Rågö upp-
repade gånger blivit släckt ge-
nom obehörig åverkan. Insän-
daren frågar med förtrytelse, om
det inte vore enklare att hos
lotsstyrelsen anhålla om fyrens
borttagande, ifall Rågöborna in-
te kunde tåla densamma.

Undertecknad har i alla Kust-
bons följande nummer väntat en
förklaring från de som åverkare
utpekade Rågöborna. Att dylik
uteblivit bevisar, att öborna in-
genting hava att framföra till sitt
försvar. Som skolpojkar alltså
ertappade på bar gärning. Och
alla få bära skammen för vad en

eller annan gjort — tills den
skyldige utpekats.

I Estlands största tidning „Päe-
valeht” av d. 11 nov. N:o 302
skildras en strandningshistoria
från Nargö, vilken, ifall bara en
bråkdel av de upprörande be-
skyllningarna vore sanning,
kommer varje tänkande Est-
landssvensk att rodna av blygsel.

Svenskar! lär er Karl XII:s
under Poltavas olyckliga drabb-
ning utrop vid åsynen av de si-
nas flykt. „Svenskar, svenskar,
varen rädda om Edert goda
namn och rykte!” Det finns hän-
der, vilka med skadeglädje peka
på dylika uppdiktade eller verk-
liga däd. Man vill komma åt
oss, få oss fastspikade vid skam-
pälén, avkläda oss varje ärlig
trasa. Skulle vi gjort oss skyldi-
ga till dylika brott, hur skola vi
rättfärdiga oss?! Därför må vi
akta oss för allt, som kan ge
mindre välmenande grannar or-
sak peka finger på oss! Det finns
rötägg bland oss — varje svensk,
som är mån om vårt goda an-
seende, må sätta tumskraven på
dem, de må andligen stenas.
Bättre en dör än att alla förgås.
Öbor, kustbor, slå vakt om vårt
ärliga svenska namn, håll sköl-
den ren! Må vi vara så, att vi
med svensk frimodighet kunna
se var man i ögonen! Och med
stolthet kunna tillbakavisa varje
anfall på vår heder och ära!

S v e n s k .

MÖTEN I REVAL.

Torsdagen den 24 nov. hade svenska församlingens kyrkoråd sammanträde på Riddaregatan 3. Bl. a. beslöts sälja det gamla till svenska kyrkan hörande huset på Klostergatan. Det är meningen att så småningom skaffa bättre föreningslokaler, något som svenskarna i Reval för längesedan saknat.

Senare på kvällen hade S. O. V. och Sv. Folkförbundet gemensamt styrelsemöte. Beslöts hålla S. O. V:s årsmöte på Ormsö den 4 januari 1922.

OLYCKSHÄNDELSE PÅ NARGÖ.

Måndagen den 21 november inträffade på Nargö en olycka av mycket sorglig art. Karl Rosens 12-åriga son Ottomar hade fått tag i en sprängpatron, som han skulle försöka öppna. Den exploderade med den påföljd att gossen svårt skadades och dog efter några minuter.

AUGUST WEIZENBERG DÖD.

Den store konstnären, Estlands förste bildhuggare August Weizenberg, född 1837, avled den 22 november i Reval. Weizenberg var en stor idealist och fosterlandsvän, som drömde om en bättre framtid för Estland. Han fick även se en del av sina stora idéer förverkligad. Att han var uppskattad — under den sista tiden åtminstone — av landets söner, visar den stora tillströmning av människomassor vid hans sista färd. Många och dyrbara voro de blommor och kransar, som nedlades på hans kista vid sorggedustjänsten. Den försiggick den 25 november i Katrinedals slott, varifrån liket

bland stora folkmassor fördes till Baltiska stationen och därifrån vidare dagen därpå till Dorpat, där konstnären bisattes i familjegraven.

HYRESLAGEN.

har den 22 november av Riksdagen antagits i tredje läsningen samt träder i kraft 10 dagar efter det den publicerats i Regeringsbladet. Enligt den nya hyreslagen skulle grundhyran bli lika med den hyra, som var gällande den 19 juli 1914 multiplicerad med 40 — 60. Dessutom skall det bli tilläggshyra för värme, lyse, vatten och möbler. Härvid räknas rubeln lika med vår estniska mark.

ANDRA RIKSDAGS- OCH REGERINGSBESLUT.

Industri- och handelsministern J. K u k k har av riksdagen valts till talman i st. f. talmannen O. Strandman, som avgått.

Finansministern W e s t e l har utnämnts till premiärministerns ställföreträdare. Likaledes har utrikesministern P i i p utnämnts till handels- och industriministerns ställföreträdare och jordbruksministern R o s t f e l d till kommunikationsministerns ställföreträdare.

EXKURSION TILL FINLAND.

Med isbrytaren Tasuja avreste lördagen den 26 ds ett 30-tal riksdagsmän och journalister på besök till Helsingfors. Bland besökarna märkes riksdagens talman Kukk, vicetalman August Kerem och bitr. sekr. Johan Bergman, inrikesminister Einbund, samt statskontrollör Oinas m. fl. Vistelsen varade några da-

gar, men medhans dock åtskilligt, mottagningar, teater och operabesök, rundturer, m. m. Ett ytterst hjärtligt bemötande kom gästerna till del.

ETT ARRENDEKONTRAKT.

Riksrätten bekräftade den 25 ds arrendekontraktet med rysk-baltiska varvet, vilket kontrakt av fredsdomarplenum i Reval och Hapsal icke bekräftats, och om vilket folkpartiet i parlamentet interPELLERAT regeringen under beskyllning att den senare skulle försökt öva inflytande på rätten till förmån för kontraktets stadfästande. I följd härav talade pressen om möjligheten av en kabinettskris. Kort därförinnan hade parlamentet erkänt regeringens förklaring i anledning av interpellationen vara tillfredsställande.

ESTLAND I FOLKFÖRBUNDSRÅDET.

Estlands sändebud i Paris Pusta har bemyndigats att inom folkförbundsrådet representera Estland vid behandlingen av frågan om tryggheten av de nationella minoriteternas rätt.

LEGATIONEN I MOSKVA.

För den estniska legationsbyggnaden i Moskva fordrar sovjetregeringen en hyra av 100,000 guldrubel samt för opteringskommissionens hus en hyra av 65,000 guldrubel. Före kriget var priset på båda husen sammanlagt 200,000 guldrubel.

DE LIVLÄNSKA ADELSGODSEN.

Regeringen har anmodat utrikesministern att förhandla med

lettiska regeringen rörande fördelningen av den livländska adelns egendomar mellan Estland och Lettland.

EKONOMISKT.

Revals magistrat har godkänt förslag om öppnandet av vinbutiker i staden. I butikerna komma att försäljas sprit, brännvin och likörer. Det beräknas att staden härigenom kommer att hava en vinst av två millioner mark om året.

Nansen har vänt sig till estniska regeringen med förfrågan om till vilka pris och i vilken mängd fläsk kan inköpas i Estland för de hungrande i Ryssland.

Enligt „Kaja” skall svenska regeringen efter långvariga underhandlingar med Estlands regering ha förklarat sig med det första komma att häva förbudet mot import av kött från Estland till Sverige.

Enligt uppgift har linexporten i Estland numera frigivits. Exportörerna måste till staten erlägga fem estmark per varje pud som utföres.

ISBRYTARE TILL REVAL.

Regeringen har befullmäktigat chefen för marinförvaltningen att upptaga förhandlingar med representanter för Ryssland i och för hyrande av isbrytaren Jermak för Revals hamn under nästa vinter.

JOURNALISTJUBILEUM.

Förre premiärministern, ledaren för folkpartiet Jan Tönnison firade den 27 ds sitt 25-årsjubileum som journalist. Tidningarna värdesätta enstämmigt Tönnissons stora förtjänster för vä-

kandet av det estniska folkets självmedvetande och hans outtröttliga publicistiska verksamhet.

Opinion.

KULTURELLT NÄRMANDE MELLAN ESTLAND OCH FINLAND.

Finländska tidningen Uusi Suomi framhåller i en artikel på tal om det estniska riksdagsbesöket önskvärdheten av ett kulturellt närmande mellan det estniska och det finska folket. Bladet hänvisar till, vilket tillskott i styrka och betydelse vart och ett av de tre skandinaviska länderna vunnit genom det nära kulturella sambandet mellan dem. „Den skandinaviska kulturen” och „Skandinavien” betyder något vida mer än någon del därav. Bl. a. anser U. S. att denna kulturgemenskap kunde stärkas genom att medvetet söka länka de båda språkens utveckling i riktning mot ett närmande mellan dem. En grundval för det kulturella närmandet ligger i det gemensamma protestantiska och germanska inslaget, ehuru det sistnämnda i Finland är svenskt och i Estland tyskt. En nödvändig förutsättning för en sådan gemensam kulturutveckling på finsk-germansk grund är dock att det, som hos båda folken är främmande för varandra och som är beroende av, att Finlands ställning i det forna ryska riket var vida förmånligare än Estlands, småningom undanröjes.

ISBRYTAREN WÄINÄMÖINEN. (VOLYNETZ.)

I anledning av Estlands anspråk på isbrytaren Wäinämöinen framhåller tidn. Helsingin Sanomat, att dessa anspråk äro oberättigade och ej kunna uppfyllas. Enligt fredstraktaten i Dorpat bör Wäinämöinen i likhet med det övriga beslagtagna ryska tonnage överlämnas till Ryssland i utbyte emot de därstädes kvarhållna finländska fartygen. Förrän utväxlingen sker kan Wäinämöinen naturligtvis ej överlämnas. Finland har i detta avseende inga överenskommelser med Estland. Då fredstraktaten med Ryssland avslutades var det ej ens fråga om, att Wäinämöinen skulle gå till Estland.

MINISTER KUKK OCH IDROTTEN.

Efter de senaste cirkusbrottningarna i Stockholm höllo värdarna — Svenska brottningsförbundet — en avskedsfest på Hasselbacken. Bland de många tal som därvid hölls äro estländaren Kukks ord värda att minnas, skrives i en svensk tidning.

„Vi estländare”, sade Kukk, „äro ej kända som brottare, vi äro mer kända för vår sprit. Men vi skola klubba ner spriten och höja vårt lilla lands anseende genom vår idrott. Sverige är det bästa land vi veta. Då vi voro små barn, talade vår fader och vår moder så vackra saker om Sverige och svenskarna. Och sedan vi blevo större fingo vi i våra skolor läsa Sverges historia. Så vi känna Edert land.

Men den förståelse och de sympatier, som visats oss ester vid våra idrottsbesök ha vi ej drömt om. Vi tacka Eder av hjärtat härför, och hela vår önskan är att vi i någon mån skola kunna försöka få återgälda vad som här vederfarits oss”.

Bondekulturen.

Vid den tid då utvecklingen ännu låg i sin vaggva var åkerbruket fädrens huvudnäring och har även i stort förblivit det. Så småningom uppammades dock en kultur, som väl i mycket fick en anstrykning av råhet och vildhet — ty de voro inga veklingar, våra gamla förfäder. Men det fanns också drag av sinnets höghet och stolt längtan efter ädla och stora handlingar. Karg och hård blev kulturen. Karg som jordmänen och hård som graniten. Men också vän och mjuk, vän som de blomstrande ängarna vid midsommartid och mjuk som sommarvindens smekningar. Således rik på motsättningar och skiftningar. Lika uppfylld av skiftningar blev folksjälen — det som låg på djupet av den: den sunda svenska bondekaraktären — det blev grundstenen på vilken vår svenska kultur bygges.

Genom seklernas lopp har

dock mycket av det bästa gått till spillo. Upplysningen och den modärna kulturen har haft stora förtjänster men den har också haft sina avigsidor och fört med sig en viss förläckning i seder och bruk. Denna böra vi ge akt på och söka få bort.

Trögt är det svenska folket — och svårt att väcka — tungt som berghällen. Men inne i berget ligger malmen gömd. — Denna malm skall brytas ut och omformas till en klart ljudande klocka, som skall väcka svenskfolket i våra bygder. —

Den klockan skall svingas av vår svenska bondeungdom, och förkunna, att en ny tid har börjat.

Vi måste skapa en sund bonde- och bygdekultur. Däri ligger vårt folks styrka och räddning. Men vi vilja ej ha tillbaka forntidens råa seder och vilda lynne.

Men dess dygder, dess vördnad för stordäd och dess hederliga redliga kynnen, dem vilja vi bevara. Att värda hembygden, tillvarata dess särdrag, och lära oss förstå den stämma som talar till oss endast till oss från hembygdens blånande hav — att älska våra hem och vår hembygd. Att bygga upp våra hem, med en prägel av individualitet och smak! — är icke detta värdefullt!

Och så det största av allt, det högsta och bästa: att älska jorden!

Kärleken till jorden är grundvalen, den fasta hörnsten på vilken bondekulturen, ja all kultur skall byggas — om vi själva och våra efterkommande en gång skola bli delaktiga av den av alla så eftersträfvade gåva som heter — lycka. Mången kanhända rynkar på näsan, och tycker det låter något gammalmodigt och

medeltidsaktigt att tala om bondekultur. Detta är orätt. Gamla, så väl som nya, goda seder och bruk, grundade på aktning för en god moral, för lag och rätt, familjelivets och hemmets helgd; vördnad för religionen, kärlek till jorden, hemmet och fosterlandet — se där något av det som bör ligga som grund under en verklig, sund bondekultur.

Och vem, om icke ungdomen, svenska bondeungdomen skall mana fram det vackraste, det bästa och vidmakthålla det stora och sköna, som upplysning och framåtskridande skänkt oss.

Den sanna lyckan och livsglädjen bor ej i fabriksbyggnader och sotiga stadssamhällen utan vid jordens bröst, den jord som ger oss vårt bröd, fröjdar vårt öga med sina blomster och sist gömmer vår stofthydda i sitt vänliga sköte.

Utlandet.

VAD SOVJET FORDRAR.

Times medarbetare för arbetarangelägenheter uppger att enligt ett från kommunistiskt håll utgåendet meddelande sovjetregeringen inom kort kommer att uppmana världens arbetare att lämna Ryssland ett lån om 100 millioner dollars, emedan rådsregeringen föredrager hjälp av proletariatet framom hjälp av kapitalisterna. Lånet garanteras av „den första arbetarrepubliken i världen”.

KAMPEN MOT BOLSJEVISMEN I POLEN.

Från Warschau meddelas, att polska regeringen godkänt lagprojektet om vidtagandet av ef-

fektiva åtgärder mot bolsjevismen i Polen.

OLYMPISKA SPELEN 1924.

skola som känt försiggå i Paris. Fransmännen komma tydligen att göra allt för att spelen måtte bli så storartade som möjligt. Sålunda kommer regeringen att av parlamentet anhålla om ett understöd på 20 millioner francs. Det heter att spelen skola få karaktären av en icke allenast sportlig, utan även konstnärlig, litterär och vetenskaplig internationell manifestation.

Det sistnämnda har ju varit meningen även förut, särskilt i Antwerpen, ehuru det konstnärliga och litterära programmet kom att fullständigt träda tillbaka. Måhända skola fransmännen försöka och även lyckas göra mera av saken.

Humor.

Det knackade på dörren och frun öppnade. En trasig vagabond stod där utanför.

„En fattig resande ber om en liten hjälp!”

Frun gav honom en tjugufemöring.

„Tusen tack! Jag är nämligen på väg till Italien, ska jag säga frun. Jag har fått en storartad idé att göra min lycka.”

„Vad skall ni göra då?”

„Jo, si jag ska samla den aska som Vesuvius kastar upp.”

Frun såg misstroget på honom, „Vad i all världen ska ni göra med den?”

„Jo si lilla frun, jag ska lasta'n på fartyg och segla upp till nordpolen och lägga'n där, så upptäcktsresandena inte ska halka på isen. Så tusen tack för tolvskillingen, lilla frun.”

Dörren slogs häftigt igen.